Załącznik nr 1 do Zarządzenia nr 7/2026/2027 Dziekana Wydziału Filozoficznego UIK z dnia 19 listopada 2026 r.

ZASADY DZIAŁANIA KOMISJI DS. ETYKI BADAŃ NAUKOWYCH WYDZIAŁU FILOZOFICZNEGO UNIWERSYTETU IGNATIANUM W KRAKOWIE

Komisja ds. Etyki Badań Naukowych Wydziału Filozoficznego UIK (zwana dalej Komisją) jest ciałem doradczym, służącym radą i pomocą studentom Wydziału Filozoficznego w rozstrzyganiu wątpliwości etycznych związanych z projektowaniem i prowadzeniem badań naukowych.

1. Komisja jest powoływana przez Dziekana Wydziału Filozoficznego na okres do odwołania.
2. Przewodniczącym Komisji jest pracownik naukowy Wydziału Filozoficznego w stopniu co najmniej doktora i zatrudniony na stanowisku adiunkta. Skład komisji powoływany jest spośród pracowników Wydziału Filozoficznego, a w razie potrzeby także z innych Wydziałów UIK. Skład Komisji powinien uwzględniać obszary badawcze reprezentowane na Wydziale. W uzasadnionych przypadkach Przewodniczący Komisji może się zwrócić o opinię do osoby nie będącej członkiem Komisji.
3. Komisja opiniuje projekty badań z udziałem ludzi i innych istoto żywych, realizowane przez studentów Wydziału Filozoficznego. Komisja wydaje opinię na wniosek kierownika projektu/studenta przygotowującego pracę dyplomową/promotora pracy dyplomowej. Wnioski o wydanie opinii dotyczącej etycznych aspektów projektu badawczego (np. dla celów publikacji, starań o uzyskanie grantu badawczego itp.) powinny być przygotowane według załączonego wzoru, w objętości nie większej niż 5 stron znormalizowanego tekstu, i przedłożone Komisji z odpowiednim wyprzedzeniem.
4. Opinia jest wydawana najpóźniej w terminie 1 miesiąca od złożenia wniosku. Opinia może przyjąć formę pozytywną lub negatywną, Komisja może również wstrzymać się od wydania opinii do czasu uzyskania dodatkowych informacji od kierownika projektu/studenta/promotora lub wprowadzenia postulowanych zmian w projekcie. Opinia jest wydawana w formie pisemnej, a w przypadku opinii negatywnej lub decyzji o powstrzymaniu się od wydania opinii powinna ona zawierać również uzasadnienie.
5. Wydana przez Komisję opinia pozytywna jest równoznaczna ze stwierdzeniem, że przedstawiony projekt nie narusza standardów etycznych odnośnie prowadzenia badań naukowych z udziałem ludzi i innych istot żywych.
6. Od decyzji Komisji przysługuje odwołanie do Uczelnianej Komisji ds. Etyki Badań Naukowych ustanowionej przez Rektora UIK.
7. Wniosek o wydanie opinii przez Komisję powinien zawierać wyczerpujące informacje na temat planowanych badań, a w szczególności:
    a) tytuł projektu,
    b) dane kierownika badań (studenta/promotora) i zespołu badawczego (jeśli istnieje),
    c) dane na temat uczestników badania i sposobu ich rekrutowania,
    d) jasne określenie celu badań w wymiarze teoretycznym i praktycznym,
    e) opis procedury badawczej, z uwzględnieniem stosowanych metod i technik badawczych oraz kwestii wynagrodzenia osób badanych,
    f) wzór zgody na udział w badaniu (w tym również wzór zgody opiekunów prawnych w przypadku osób małoletnich lub ubezwłasnowolnionych) oraz wzór instrukcji dla uczestników badania,

g) ocenę ryzyka dla uczestników badania, szczególnie zaś ryzyka ograniczenia wolności decyzji o udziale w badaniu, ryzyka dyskomfortu/cierpienia, obniżenia samooceny, a także podważenia zaufania do psychologii i psychologów. Należy uwzględnić również inne koszty ponoszone przez uczestników (np. znaczne koszty czasowe, wysiłek fizyczny itp.),
h) zasady upubliczniania wyników badań, zasady przekazywania osobom badanym informacji zwrotnej o wynikach badania oraz sposoby zapewnienia anonimowości udziału w badaniu,
i) oświadczenie, że badania mają charakter autorski.

8. Jeśli procedura badawcza przewiduje odstąpienie od zalecanych standardów (np. brak starania o zgodę osób badanych lub stosowanie instrukcji maskującej), należy przedstawić uzasadnienie wyboru takiej procedury oraz projekt działań, mających na celu minimalizację możliwych niekorzystnych skutków udziału w tak prowadzonym badaniu.

9. Komisja podejmuje decyzje odnosząc się do standardów zawartych w następujących dokumentach:

a) Deklaracja Helsińska - Światowe Stowarzyszenie Lekarzy,
b) Deklaracja UNESCO w sprawie Bioetyki i Praw Człowieka – UNESCO,
c) Dokumenty Unii Europejskiej: Powszechna Deklaracja w sprawie Bioetyki i Praw Człowieka, Europejska Konwencja Bioetyczna, Dyrektywa 2001/20/WE3 Parlamentu Europejskiego,
d) Konwencja z Oviedo,
e) Kodeksy etyczne właściwe dla dyscypliny naukowej (np. Kodeks Etyki Psychologa),
f) Dokument *Dobre obyczaje w nauce*, Komitet Etyki w Nauce PAN,
g) Poradnik dla członków komisji etycznych do spraw badań naukowych Naczelnej Izby Lekarskiej, jako najobszerniejsze źródło praktycznych wskazań odnośnie etycznego prowadzenia badań z udziałem ludzi, dostępne w Polsce: https://nil.org.pl/uploaded_files/1585569642_poradnik-dla-czlonkow-komisji-etycznych-do-spraw-badan-naukowych.pdf
h) Guidelines for Ethical Conduct in the Care and Use of Nonhuman Animals in Research (APA).